

Dåligt sköta stäng – dåligt skydd för f

Här ligger eltråden mot marken.

...och här (under grästuvan).

En isolator skruvad i marken.

Fåren sågs passera obehindrat genom ett rovdjursstängsel med brister i elspänning, underhåll och montage. Stängslet var samtidigt godkänt för ekonomisk ersättning. Länsstyrelsen beslöt om skydds jakt på varg efter ett större angrepp på får i de bristfälligt skyddade hagar.

Den 7 mars 2011, arrangerades en vargkväll för Naturskyddsföreningens medlemmar på stadsbiblioteket i Västerås. Den fullsatta lokalen fick lyssna till bland andra vargforskaren Jens Karlsson och föreningens ordförande Mikael Karlsson. Efter föredragen tog en fårägare från länet till orda och framförde att de som vill ha rovdjur också måste hjälpa till med det merarbete som rovdjuren orsakar. Han medförde också en lista där frivilliga skulle anteckna sig.

Strax före midsommar tog jag själv kontakt med fårbonden och vi avtalade om att jag skulle komma dit och röja stängsel den 22/6. Allt gick bra och jag uppskattar att jag hann röja närmare hälften av den cirka 5 km stora hagen allt medan fåren gick obehindrat ut och in genom stängslet. Efteråt visade djurägaren att utgående spänningen på stängslet stigit från 3,4 till 4,9 kV. I retur, alltså på den återvändande ledningen var det dock fortfarande 0 kV.

Fårägaren skulle senare röja resten av hagen, men den 3 juli skrev jag ändå ett brev till länets viltförvaltningsdelegation som påtalade allvarliga brister i flera av de godkända rovdjursstängslen.

I EN ANNAN hage på gården, hade redan i början av juni två baggar rivits av lodjur och besiktningsmannen noterade då behov av röjning, men måtte tydligen aldrig på stängslet utan skrev endast av djurägaren uppgiven spänning (3,8 kV) i skaderapporten. Den 3 oktober kom sedan den mycket omskrivna attacken

vid samma hage, då vargar dödade 15 får. I skaderapporten rapporterades spänningen där vara 0,9 kV, alltså långt under gränsvärdet.

I november köpte jag därför ett mätinstrument för att kunna mäta elstängsel och åkte samma dag förbi för en snabb koll. Fåren gick nu i den hage som jag tidigare hjälpt till att röja och till min stora förvåning höll den fortfarande endast 0,2 kV, i slutet av hagen.

DEN 7 DECEMBER återvände jag i sällskap med Lise-Lotte Norin för att mer grundligt utröna vad som var fel på det godkända rovdjursstängslet.

Mätningarna visade att efter cirka 1/4 av hagen var spänningen 3 kV för att sedan gradvis sjunka till 0,2 kV några hundra meter innan slutet (vi ville inte gå ända fram till gården). Stolparna stod bra och trådarna var väl spända, men nedersta tråden går på många ställen inte bara mycket nära utan ligger också på flera ställen an mot marken, vilket otvivelaktigt förklarar mätresultaten. Det finns också andra ställen där undertråden sitter hela 50 cm över mark, vilket gott räcker till för att stora rovdjur ska kunna passera. Stängslet är annars i gott skick och bristerna har utan tvekan funnits ända sedan stängslet monterades för tre år sen. (Stolpar kan "frysa upp", men aldrig ned.)

DET ÄR SVÄRBEGRIPLIGT att detta rovdjursstängsel kunde godkännas för ekonomisk ersättning, givet att det pga de brister som upptäckts och dokumenterats, ger

sel åren

ett mycket dåligt skydd. Det väcker också undran varför detta inte åtgärdats trots att en display på aggregatet tydligt visade 0 kV i retur. Det ter sig dessutom otillräckligt att besiktningsblanketten för rovdjursskador innehåller endast en ruta för mätt spänning och att instruktioner för hur denna skall mätas saknas hos länsstyrelsen. På detta specifika stängsel kan man alltså mäta allt mellan 0 och 4 kV, beroende på var man gör mätningen.

Vår observation visar tydligt att man behöver mäta både utgående och ingående spänning och göra en visuell inspektion för att få en bild av stängslets tillstånd. Vi är naturligtvis inte ute efter att "sätta dit" någon djurägare, tvärtom, men vi anser att dåliga stängsel är ett större hot mot vargen än mot fårnäringen.

Vi kan konstatera att länsstyrelsen inte beaktat de påvisade bristerna i stängslingen, när det lika omskrivna beslutet togs om skydds jakt på de två föräldravargarna i områdets revir, Skultunareviret (läs mer om skydds jakt på sid 4 i detta nummer).

**TEXT: OLOV TROSTÉN
& LISE-LOTTE NORIN
FOTO: OLOV TROSTÉN**

Fotnot: Bilderna tv är tagna vid tiden och platsen för beskrivningen i artikeln. Fler bilder finns på Rovdjursförningens hemsida.

Trots att författaren efter överenskomelse med gårdsägaren hjälpt till med röjning under den aktuella gårdens stängsel, har författaren polisanmälts för "förtal". Vad detta skulle bestå i och vem som gjort anmälan är ännu okänt, men författaren kan bara gissa att det gäller att han påtalat att de aktuella stängslen var bristfälliga.

Hittills 15 kullar konstaterade födda 2011

Blodprov tas vid radiomärkning av varg.

Denna vinters dåliga snöförhållanden har hittills gett fragmentariska spårningsresultat.

Eftersom inventeringsperioden sträcker sig t.o.m. sista mars är denna delrapport bara en bild av det man säkert vet så här långt.

15 säkra föryngringar, alltså vargkullar födda på våren 2011, har hittills redovisats av Viltskadecenter i deras rapport från den 17 februari i år. Säkerligen kommer betydligt fler föryngringar att upptäckas. Så t.ex. meddelar länsstyrelsen i Värmland att man tror att det skett 8-9 föryngringar i länets 19 vargrevir. Man har även konstaterat att den nye alfahannen i det värmländska Jangeneviret är avkomma till en av senare års invandrarvargar, så detta revir är särskilt viktigt i genetisk bemärkelse.

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT, SVA, har hittills, till slutet av februari, fått in 12 döda vargar sedan den 1 oktober 2011. Sex var-

gar är dödade genom skydds jakt, en varg är avlivad av polisen, två är dödade i s.k. självförsvar enligt 28 § om skydds jakt på enskilda initiativ och tre vargar är trafikdödade.

Till dessa kommer minst två vargar dödade i illegal jakt, som är under utredning.

DET SKANDINAVISKA VARGFORSKNINGSSAMARBETET SKANDULV har hittills i vinter, enligt rapport 20 januari 2012, radiomärkt fem vargar:

M-12-01, märkt 2011-12-11, hane, vuxen. Idre sameby. Flyttades tillsammans med tiken M-11-14.

M-12-02, märkt 2011-12-16, hane, ettårning, Drevfjället, nordvästra Dalarna.

M-12-03, märkt 2011-12-16, tik, vuxen, Drevfjället.

M-12-04, märkt 2012-01-17, tik, vuxen, sydost Noppikoski, nordöstra Dalarna.

M-12-05, märkt 2012-01-17, hane, vuxen, sydost Noppikoski, nordöstra Dalarna.

När dessa rader skrivs pågår försök att sändarförse vargar i norra Värmland. Just nu finns ingen tik i Värmland med sändare.

TEXT OCH FOTO: HANS RING

- 1 Hasselfors
- 2 Loka
- 3 Hedbyn
- 4 Gimmen
- 5 Långsjön
- 6 Rotna
- 7 Tenskog
- 8 Tandsjön

- 9 Nom
- 10 Kynnefjäll
- 11 Gåsborn
- 12 Brattfors
- 13 Skugghöjden
- 14 Djurskog
- 15 Jangen

Vargföryngringar, dvs revir där valpar har fötts 2011, dokumenterade preliminärt fram till 17 februari.

Källa: Delrapport från Viltskadecenter.